

Carl Sargeant AC

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant

8 Awst 2017

Annwyl Carl

Yn dilyn y sesiwn graffu gyffredinol ar 20 Gorffennaf

Diolch am eich amser yn y Pwyllgor ar ddiwedd y tymor. Yn ystod y cyfarfod gwnaethoch ddarparu gwybodaeth ysgrifenedig ychwanegol am y meysydd isod, i ychwanegu at eich tystiolaeth lafar:

- Proses yr Asesiad o'r Effaith ar Hawliau'r Plentyn, gan gynnwys y system sydd ar waith i fonitro ei ddefnydd ac enghreifftiau o newidiadau i bolisi sydd wedi digwydd o ganlyniad i Asesiad;
- Annibyniaeth gymharol model comisiynwyr statudol Cymru o gymharu â'r rhai mewn gwledydd eraill (yn canolbwyntio ar y Comisiynydd Plant yn arbennig);
- Yr amserlenni sy'n gysylltiedig â meysydd arloesedd Rhoi Plant yn Gyntaf;
- Y diweddaraf am pryd y caiff y strategaeth gweithlu gofal plant ei chyflwyno, a rhagor o fanylion am ei chynnwys a'r cynllun ar gyfer ei gweithredu;
- Nodyn ar y gwaith a wneir gan eich tîm mewn perthynas â phlant a phobl ifanc wrth baratoi ar gyfer y DU yn gadael yr UE;
- Manylion am werthusiadau (academaidd) diweddar Dechrau'n Deg a chynlluniau tebyg eraill sy'n seiliedig ar god post, gyda chymariaethau penodol o ganlyniadau ar gyfer y plant hynny sy'n cael mynediad i'r cynlluniau a'r rhai nad ydynt.

Yn ystod y sesiwn, gwnaethoch nodi hefyd y byddwch yn darparu yn gynnar yn nhymor yr hydref ymateb pendant i'r cwestiwn ynghylch a fyddwch yn ailsefydlu grŵp cyngori rhanddeiliaid ar eiriolaeth. Mae'r Pwyllgor yn edrych ymlaen at gael y wybodaeth hon pan fydd ar gael.

Yn dilyn y sesiwn, mae'r Pwyllgor hefyd yn awyddus i gael rhagor o wybodaeth am y meysydd penodol a ganlyn:

Tlodi plant

Fel y trafodwyd yn y Pwyllgor, bydd cynnydd o ran mynd i'r afael â thlodi plant ar lefel Cymru bellach yn cael ei asesu gan ddefnyddio'r [46 o Ddangosyddion Cenedlaethol](#) sy'n sail i *Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015*, yn ogystal ag adroddiad bob tair blynedd ar y graddau y mae amcanion y Strategaeth Tlodi Plant wedi'u cyflawni, fel sy'n ofynnol gan *Fesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010*.

Mewn ymateb i'r ymgynghoriad ar y Dangosyddion Cenedlaethol yn ystod y Pedwerydd Cynulliad, fel y Gweinidog dros Adnoddau Naturiol, gwnaethoch gyhoeddi [datganiad ysgrifenedig](#) a oedd yn nodi:

O safbwynt yr ymatebion ynghylch rhoi sylw i fesur llesiant plant, rydym yn derbyn bod hyn yn bwysig i ddeall llesiant cenedlaethau'r dyfodol... Fodd bynnag, mae llawer o'r meysydd llesiant goddrychol yn cael eu mesur yn Arolwg Cenedlaethol Cymru ac nid yw hwnnw'n ymdrin â phlant. Mater i'r llywodraeth nesaf fydd ystyried opsiynau ar gyfer eu casglu yn y dyfodol. (17 Mawrth 2016)

Gan fod Tlodi Plant bellach yn rhan o bortffolio eich Cabinet, byddai'r Pwyllgor yn croesawu rhagor o wybodaeth am y camau a gymerwyd gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â'r anghysondeb hwn, er mwyn sicrhau bod y gwaith o gasglu a dadansoddi llesiant goddrychol plant yn sail i'r dull o rymuso cymunedau gwydn.

Y cynnig gofal plant

Nododd y Pwyllgor y camau sy'n cael eu cymryd i gyflawni'r addewid maniffesto sy'n ymwneud â'r cynnig gofal plant yng Nghymru. Fel Pwyllgor rydym yn bwriadu cadw llygad barcud ar y graddau y mae'r gwaith o gyflwyno'r addewid hwn yn effeithio ar flaenoriaethau polisi pwysig eraill ar gyfer plant a phobl ifanc.

Cymunedau yn Gyntaf

Ers ein sesiwn graffu gyffredinol rydych wedi cael yr argymhellion a wnaed yn Ymchwiliad y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau i ddysgu'r gwersi o Cymunedau yn Gyntaf. Mae Argymhelliad 1 o'r adroddiad hwnnw yn cyd-fynd â'n trafodaeth yn y Pwyllgor, a oedd yn archwilio sut y mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gydag awdurdodau lleol i gefnogi parhad y rhaglenni Cymunedau yn Gyntaf mwyaf effeithiol ar gyfer plant a phobl ifanc.

Fel y gwyddoch, mae'r Asesiad o Effaith ar Hawliau'r Plentyn a wnaed yn ystod y broses o wneud penderfyniadau i ddirwyn Cymunedau yn Gyntaf i ben yn amlygu

bod 207 o'r 647 (32 y cant) o brosiectau Cymunedau yn Gyntaf yn 2016-17, yn canolbwyntio'n arbennig ar blant a phobl ifanc. Mae'r Asesiad yn nodi ymhellach er mwyn lleddfu'r effaith yn dilyn y penderfyniad i ddirwyn Cymunedau yn Gyntaf i ben, y bydd disgwyl i awdurdodau lleol gynhyrchu strategaethau ymadael a bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn gweithio'n agos gyda hwy ar ddatblygu a chyflwyno'r strategaethau hyn er mwyn cynnal gwasanaethau gwerthfawr, gan gynnwys y rhai ar gyfer plant, pobl ifanc a'u teuluoedd.

Os oes tystiolaeth o brosiectau Cymunedau yn Gyntaf sydd eisoes yn bodoli yn elwa plant a phobl ifanc, cred y Pwyllgor y dylai Llywodraeth Cymru fanteisio ar bob cyfle i sicrhau bod y gweithgarwch yn parhau. Roedd y Pwyllgor yn pryderu o glywed yn eich tystiolaeth y bydd parhad y prosiectau sy'n darparu gwasanaethau i blant a phobl ifanc ar hyn o bryd yn fater i'r awdurdod lleol ymdrin ag ef yn lleol. Rydym yn cytuno ag argymhelliad y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau y dylai Llywodraeth Cymru weithio gydag awdurdodau lleol i nodi'r holl raglenni a ddarperir gan Cymunedau yn Gyntaf ar hyn o bryd ac y dylent gael eu darparu gan gyrff statudol eraill, a bod y cyfrifoldeb am y rhaglenni hynny sy'n llwyddiannus ac yn cael eu gwerthfawrogi gan gymunedau lleol yn cael ei drosglwyddo i'r corff statudol perthnasol.

Os nad oes darparwr statudol amlwg i ddarparu gwasanaethau, rydym hefyd yn cefnogi argymhelliad 11 o adroddiad y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau, sy'n annog gwneud addasiadau i raglenni perthnasol Llywodraeth Cymru i liniaru yn erbyn canlyniadau anfwriadol o ddirwyn Cymunedau yn Gyntaf i ben. Byddai'r Pwyllgor yn croesawu diweddariad ar eich ymateb i argymhellion y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau yn y meysydd hynny sy'n ymwneud â phlant a phobl ifanc.

Hawliau plant

Mae'r pwysigrwydd parhaol o ymgorffori a chryfhau hawliau plant ar draws pob polisi a deddfwriaeth y llywodraeth yn parhau i fod yn bryder allweddol i'r Pwyllgor. Nid ydym yn argyhoeddedig o hyd o'r canlynol:

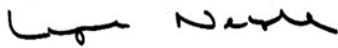
- fod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ar ei phen ei hun yn ddigon i sicrhau bod sylw dyledus yn cael ei roi i hawliau plant, yn enwedig gan nad yw'n cynnwys dyletswydd gyfreithiol benodol o sylw dyledus i Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP);
- nid oes angen ymestyn CCUHP i ddeddfwriaeth ddomestig, megis y Bil Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) sydd gerbron y Pwyllgor ar hyn o bryd. Fel y nodir yn [adroddiad Cyfnod 1 y Pwyllgor](#) ar y Bil (paragraff 282 ac argymhelliad 31), cred y Pwyllgor ei bod yn hanfodol bod CCUHP yn treiddio i lawr drwy bolisiau i'r rhai sy'n gyfrifol am gyflenwi 'ar lawr gwlad', a bod egwyddorion y Confensiwn yn cael eu deall wrth gyflwyno dyletswyddau. Cred y Pwyllgor y dylai'r Bil gynnwys dyletswydd benodol ar gyrff perthnasol i roi sylw dyledus i'r CCUHP.

Yn ystod ein sesiwn nodwyd eich bod yn agored i ddiwygio deddfwriaeth bresennol pe bai'n cael ei nodi fel mater yn Adroddiad Cydymffurfiad Ionawr 2018 ar y cynllun hawliau plant. Rydym yn edrych ymlaen at gael y wybodaeth ddiweddaraf am ddatblygiadau yn y cyswllt hwn unwaith y bydd yr Adroddiad Cydymffurfiad ar gael.

Byddai'r Pwyllgor yn ddiolchgar o gael ymateb erbyn **dydd Mawrth 12 Medi** i lywio ei waith dros y tymor nesaf. Byddaf yn rhannu copi o'r llythyr hwn gyda'r Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau o ystyried perthnasedd agweddau penodol i'w bortffolio.

Yn gywir,

Lynne Neagle AC
Cadeirydd

